

Hvad kan vi så bruge FN's fire centrale kernefunktioner til i dag? Og de fire funktioner vil jeg godt nævne:

Den første kernefunktion for FN er krise- og konflikthåndtering. FN er jo stadig den eneste aktør på verdensscenen med et universelt mandat, men der er et klart behov for reformer, hvis Sikkerhedsrådet skal være et handlekraftigt og legitimt forum for beslutninger.

Den anden kernefunktion er, at FN skal være i stand til at håndtere globaliseringens udfordringer. Tag f.eks. den globale fødevarerkrise, som ganske konkret er et spørgsmål om liv og død for mange af verdens fattigste. Her har FN spillet en vigtig koordinerende rolle for den globale indsats, så Sikkerhedsrådet skal afspejle verden af i dag og ikke verden af 1945.

Den tredje kernefunktion for FN er at udbygge det brede og forpligtende globale samarbejde baseret på regler og normer. Det gælder særlig på menneskerettighedsområdet og inden for den fortsatte udvikling af folkeretten, men der skal også udvikles på en lang række praktiske og tekniske områder, hvor verden har brug for fælles standarder. Det er ikke nogen nem opgave, og det går ikke altid glat. Men der er altså ikke noget vikarbureau, som vi kan ringe til. Der findes ikke nogen anden organisation, som vi kan hive ind til at erstatte FN, og det er jo så det, forespørgerne ønsker at vi skal skabe.

Men det viser sig jo faktisk indimellem, og heldigvis ret så ofte, at det alligevel kan lykkes at samle verdenssamfundet. Jeg kan give som eksempel den nylig vedtagne torturresolution, som Danmark fremlagde og fik vedtaget med konsensus trods meget vanskelige forhandlinger, så det kan altså lykkes at få resultater, som så gælder for hele verden og ikke kun en del af verden.

Endelig er den fjerde kernefunktion, at FN er et globalt forum for dialog med de lande, som vi ikke er enige med, eller som vi kun er enige med på visse områder. Vi er nødt til at fastholde dialogen med de lande for at fremme demokratiet og respekten for menneskerettighederne verden over. Hvis ikke vi går i dialog med dem, har vi jo rent faktisk markeret over for dem, at vi ikke tror på demokratiet. Det er ikke nogen kunst at føre dialog med de lande, vi er enige med. Kunsten er faktisk at prøve at opnå resultater og flytte lande, vi er uenige med.

FN har i en række situationer ikke kunnet levere tilfredsstillende løsninger, det er fuldstændig rigtigt, og vi har måttet konstatere, at organi-

sationen har vist sig utilstrækkelig over for en række af verdens store udfordringer – det er også rigtigt. Men vi kan selvsagt ikke gå på kompromis med indholdet af FN-pagten – og det vil vi ikke. Her vil jeg så være konkret: Vi har set grundlæggende menneskerettigheder og princippet om deres universalitet sat under pres, ikke mindst i de senere år og ikke mindst i Menneskerettighedsrådet, der ellers var tænkt som en forbedring. Her har lande, der ikke reelt ønsker at fremme og beskytte menneskerettigheder og demokrati, i stigende grad formået at underminere Menneskerettighedsrådets arbejde og trække fokus i den forkerte retning, og det er jo det, der har fået forespørgerne til at stille forespørgslen. Det er en både beklagelig og faretruende udvikling. Menneskerettighedsrådets legitimitet og gennemslagskraft kræver, at det sættes i stand til at reagere på de mange krænkelser af menneskerettighederne, som dagligt finder sted verden over, og det gør Menneskerettighedsrådet ikke godt nok.

Det er derfor vanskeligt ikke at være kritisk 60 år efter FN's Verdenserklæring om menneskerettigheder. Alligevel står netop Verdenserklæringen som en universel rettesnor, der igennem 60 år har udvist en enestående levedygtighed og gennemslagskraft. Det er faktisk ganske godt, at alle 192 lande har underskrevet den, for det giver os ret til at sige til de 192 lande: I skal også leve op til den. Uden den havde vi ikke noget håndtag til den debat og det pres. Det, vi har brug for i dag, er først og fremmest politisk vilje og styrke til at sikre, at rettighederne i Verdenserklæringen bliver en realitet overalt i verden og ikke undermineres af staterne.

KI. 18:09

Samtidig er den globale værdikamp blevet intensiveret. Debatten om f.eks. religionsfrihed og ytringsfrihed er med til at trække fronterne skarpt op i FN. Det sker hvert år på generalforsamlingen, og nu sker det altså også i forberedelserne af den kommende Durban II-opfølgingskonference i april 2009 om racisme m.v. Visse lande ønsker her en politik, som vil indbære indskrænkninger i menneskerettighederne og trække fokus væk fra bekæmpelsen af racisme og diskrimination, som jo ellers er meningen med Durbanprocessen, og som vi går ind i. Her tænker jeg på OIC, altså organisationen af islamiske stater, og deres ønske om, at forhånelser og kritik af religion skal fordømmes som en menneskerettighedskrænkelser på bekostning af ytringsfriheden.